

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Č. j. ČŠIS-874/11-S

**Název právnické osoby
vykonávající činnost školy:** **Základní škola Uhlířské Janovice, okres Kutná Hora**

Sídlo: Třebízského 268, 285 04 Uhlířské Janovice

IČ: 75 032 911

Identifikátor: 600 046 443

Právní forma: Příspěvková organizace

Zastoupená: Mgr. Dagmar Srbová

Zřizovatel: Město Uhlířské Janovice

Místo inspekční činnosti: Třebízského 268, Komenského 246, Komenského 273,
285 04 Uhlířské Janovice

Termín inspekční činnosti: 7. - 8. a 11. - 12. duben 2011

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného Základní školou Uhlířské Janovice, okres Kutná Hora podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů; zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušného školního vzdělávacího programu; zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho soulad s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona (ŠZ). Sledované období je školní rok 2008/2009 až 2010/2011 ke dni inspekce. Hodnocenou částí byla základní škola.

Aktuální stav školy

Základní škola Uhlířské Janovice, okres Kutná Hora vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny. Škola má 22 tříd s 514 žáky. Stanovená kapacita školy je naplněna na 74 %. Počet žáků na druhém stupni klesá. Výuka začíná v 7:50 hodin. Škola naplňuje vlastní vzdělávací program s názvem „Školní vzdělávací program pro

základní vzdělávání - Sova 07° (ŠVP). Vyučuje se anglický, německý a ruský jazyk. Program „Základní škola“ je realizován v 5. ročníku.

Třídy prvního stupně se nacházejí ve dvou budovách v ulici Komenského. 1. a 2. ročník jsou dočasně v budově č. 273, 3. až 5. ročník budově č. 246. Druhý stupeň je umístěn v ulici Třebízského. V rámci investic zřizovatele a kraje dochází každý rok ke zlepšení stavu budov a jejich vybavení. Ve sledovaném období byly provedeny vnitřní úpravy, vyřešen bezbariérový přístup do centrální budovy, rekonstrukce sociálního zařízení a výměna části oken. Došlo k dispoziční změně tělocvičny a doplnění jejího vybavení. Část budov byla zasíťována, učitelé byli vybaveni informační a komunikační technikou (ICT), pořízeny byly programy a zázemí pro interaktivní výuku. K modernizaci areálu posloužily také finanční prostředky získané v grantech a projektech. Fluktuace pracovníků je minimální, dochází k průběžně obměně a omlazení stabilizovaného pedagogického sboru. Odborná kvalifikace učitelů dosahuje 91 %. Opatření k odstranění nedostatků zjištěných při minulé inspekci byla realizována. Vedení školy se snaží podle možností vycházet vstříc přáním rodičů. Velký spádový obvod školy a množství dojíždějících žáků ovlivňují sestavování rozvrhu a činnosti školy v oblasti zájmové práce. Evaluační zpráva stanovila potřebné změny, které škola realizuje.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Reálné informace o nabídce školy uvádějí její webové stránky a charakteristika ŠVP. Přijímání žáků k základnímu vzdělávání a informování zákonných zástupců je založeno na zásadách rovného přístupu ke vzdělávání. Systém výchovného poradenství vychází z nutnosti zohledňovat vzdělávací potřeby jednotlivce. Identifikuje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), na základě speciálně pedagogických vyšetření školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ). Žáci se SVP jsou integrováni v běžných třídách. Škola vytváří podmínky pro jejich vzdělávání a přijímá opatření podle doporučení ŠPZ. Dokumentace obsahuje všechny materiály včetně doporučených individuálních vzdělávacích plánů (IVP). Škola na prvním stupni pro žáky se SVP nabízí nepovinný předmět *nápravné čtení*, logopedický nácvik, možnost využití počítačů s výukovými programy a volitelný předmět *praktický český jazyk*. Učitelé při jejich výuce používají speciální učební pomůcky (pracovní listy, pomůcky pro dyslektiky, audiovizuální techniku). Na druhém stupni provádí účinnou reedukaci výchovná poradkyně. V rámci volitelného předmětu *praktický seminář*, jehož časová dotace je rozdělena mezi český jazyk a matematiku, je poskytována specializovaná péče žákům, kteří mají specifické poruchy učení nejrůznějšího charakteru. Nabídku žáci využívají. Pro žáky ohrožené neprospěchem jsou nabízeny konzultace s vyučující, nepravidelné doučování, poskytování doplňkových materiálů a úkolů, při kterých mohou být tito žáci úspěšní.

Pro omezení rizikového chování žáků se škola zapojila do projektu „*Primární prevence*“ spolufinancovaného z EU. Během tří let probíhají preventivní bloky, zaměřené na předcházení sociálně patologických jevů (SPJ) a na podporu spolupráce, vedené pracovníky občanského sdružení *Prostor*. V rámci besed se žáci postupně seznamují s problémy, které je mohou potkat a s jejich řešením. Realizací projektu došlo ke snížení rizikových jevů ve škole. Procento žáků se závadovým chováním se snížilo z 2 % na 0,7 %. Přispívají k tomu i aktivity třídních učitelů, preventivní SPJ a transparentní řešení aktuálních problémů (např. držení omamných látek, záškoláctví) výchovnou komisí.

Z grantu „Zdravý život - veselý život“ škola realizovala adaptační kurzy pro žáky 6. ročníků a školení pro pedagogy.

Aktualizace ŠVP probíhá každý rok. Úpravy se týkají především obsahu a rozsahu osvojovaného učiva. Došlo ke změně využití disponibilních hodin ve 4. a 5. ročníku ve prospěch povinných předmětů. Zohledněny byly zkušenosti z výuky ve 3. a 8. ročníku. Doplněna byla kritéria hodnocení žáků a vlastní hodnocení školy. Účinný systém je nastaven pro kontrolu plnění průřezových témat. V době inspekce nebyl ŠVP v aktualizované verzi pro rok 2010/2011 veřejně přístupný.

V českém jazyce je upřednostněna jazyková výchova. Prostorové a materiální podmínky umožňují rozvíjet čtenářskou gramotnost. Projekt věnovaný této oblasti, dovolil vybavit školu novými knihami, encyklopediemi a loutkovým divadlem. V rámci výuky žáci připravují divadelní představení pro mladší spolužáky, nacvičují a dramatizují pohádky. Talentovaní žáci prezentují svoji tvorbu ve školním časopise *Školáček*. Akce *klubu mladých diváků* prohlubují jejich vědomosti z oblasti literatury. Pro zaostávající žáky se využívá úprava učiva v rámci dělených hodin. K prohloubení znalostí a dovedností slouží *tvůrčivý český jazyk* v 5. ročníku. V hodinách byl důraz zaměřen na kladnou motivaci, vedení žáků k samostatné práci a k aplikaci naučených pravidel pravopisu. Patrná byla snaha o jejich vytíženost. Vyprávění prostřednictvím vhodně vybraných příběhů podporovalo sociální učení žáků. Cíl srozumitelně a gramaticky správně komunikovat s okolím nebyl vždy naplněn. Špatný časový rozpis práce vedl k závěrům hodin bez ukončení nebo k prezentaci skupinové práce po zvonění.

Předpoklady pro rozvoj matematické gramotnosti mají požadovaný stav, v její úrovni jsou odstranitelná rizika. Škola má dobré materiální podmínky. Posílení výuky matematiky, velmi dobré personální zabezpečení, dělené hodiny a organizační propojení matematiky s ICT jsou dobrými předpoklady pro její kultivaci. Přínosem je aplikace moderních metod, zapojení žáků v soutěžích a činnost *šachového kroužku*. Práce se žáky ohrožených neprospěchem je buď individuální (první stupeň), nebo prostřednictvím volitelného předmětu *praktický seminář*. Účinnost těchto postupů je však menší. Ve sledované výuce se prokazuje zejména ve vyšších ročnících práce bez porozumění, nízký stupeň procvičování žádoucích dovedností a utvrzování algoritmů. Výuka byla vedena věcně správně, všem sledovaným hodinám chyběl strukturovaný závěr. Do organizace výuky se nepříznivě promítá méně výhodné umístění hodin matematiky v rozvrhu druhého stupně.

V hodinách s přírodovědnou tematikou převládaly vyučovací postupy s vysokým podílem činností učitele. Žáci většinou nedostali příležitost zorganizovat si svou práci, v části hodin byla uplatněna kooperativní činnost v malých skupinách. Výklad, vysvětlení a kladené otázky učitelé podávali zpravidla jasně a formou odpovídající potřebám a úrovni žáků, v dostatečné míře využívali názorné pomůcky, pouze jedna hodina názornost postrádala. Didaktická technika byla efektivně využita ve třetině hodin. Možnost prokázat kompetence k řešení problému, prakticky si ověřit správnost postupu a výsledek odhadnout měli žáci v polovině hodin. Pokud žáci dostali prostor, efektivně komunikovali a byla u nich rozvíjena vnímavost ke svému prostředí a přírodě. *Environmentální výchova* se vyučuje jako samostatný předmět. Koordinátorka environmentálního vzdělávání připravila dlouhodobý program rozvoje, zaměřený na ekologické chování žáků i zaměstnanců. Projekt „Zahrada pro život“ a účast na akci „Čisté Posázaví“ zapojují žáky do vytváření nového prostoru sloužícího k výuce a k odpovědnosti za životní prostředí.

Rozvoj žáků v cizojazyčné oblasti koordinuje předmětová komise, má oporu v ŠVP i v různých školních projektech. Má celkově průměrnou úroveň. Nadstandardní technické a materiální zázemí (dvě moderní jazykové učebny, učební materiály a pomůcky připravované vyučujícími, nebo žáky) účelně slouží k podpoře cizojazyčné gramotnosti žáků. Kladem je výjezd žáků 9. ročníku do Anglie a na něj navazující projektové aktivity, spolupráce s DDM Kutná Hora při zajišťování kroužků zaměřených na anglický jazyk. Dílčí nedostatky se projevují v oblasti práce s nadanými žáky i se žáky slabšími a neprospívajícími.

Počítačová gramotnost žáků je rozvíjena dlouhodobě na kvalitní úrovni. Podkladem pro její rozvoj je příslušná část ŠVP. Podporou jsou zkušený manažer ICT a práce předmětové komise informatiky. Předmět *informatika* je zařazena do 6. a 7. ročníku, v rámci nabídky volitelných předmětů je žákům 7. - 9. ročníku nabízena *počítačová praktika*. Ve spolupráci se zřizovatelem se vybavují učebny informatiky potřebnou technikou, realizuje se moderní řešení struktury počítačové sítě. Zázemí počítačových učeben pro zajištění potřeb pedagogů, kteří by rádi častěji zařazovali práci s výpočetní technikou i do jiných předmětů, není pro školu dostačující.

Vyjadřovací schopnosti žáků byly běžné. Učitelům se dařilo udržet jejich pozornost a zájem. Vnitřní i vnější motivace žáků byla výrazná. V polovině sledovaných hodin měli málo prostoru k tomu, aby rozvíjeli a vyjadřovali své myšlenky a názory, stanovená pravidla komunikace nebyla dodržena ve dvou hodinách. Ve sledované výuce zpravidla chyběla diferenciací úloh podle schopností žáků. Práce s žáky se SVP byla uplatňována ojedinele, kromě českého jazyka, zohledňování jejich potřeb nebylo zřetelné. Sociální rozvoj se projevoval zejména ve vztahu komunikace s vyučujícími. Dobrá úroveň sociální gramotnosti se projevovala ve stavu vnitřního prostředí školy. Klima ve třídách bylo uvolněné, podporovalo motivaci žáků k učení. Vzájemné vztahy se projevovaly úctou a zájmem o kontakt.

Vyučující většinou využívali neformální hodnocení založené na pozorování výkonu žáků během hodiny. Klasifikace některých z nich je zaměřena spíše na chybu, než na hodnocení pokroku konkrétního jednotlivce. Chybí aktivní vyhledávání žáků ohrožených neprospěchem a následné provádění efektivních opatření k odstranění tohoto rizika. Hodnocení písemných srovnávacích prací obsahují podrobnou analýzu chyb ale většinou bez opatření k jejich nápravě. Možnost a příležitost podílet se na hodnocení své práce a prospěchu dostali žáci v pěti vyučovacích hodinách. Počet neprospívajících žáků se snížil z 3,5 % na 0,7 %. Z hlediska hodnocení žáků na druhém stupni patří k nejméně úspěšným předmětům matematika.

Pro sledování výsledků učení žáků vedení školy využívá dostupných evaluačních nástrojů. Systém ověřování klíčových kompetencí není zatím nastaven. Pro evaluaci školy se využívají dotazníky pro všechny klienty školy. Hodnotí se úspěšnost přechodu na druhý stupeň ve vazbě na předchozí výsledky a stejně jako přestup na střední školy. *Plán práce* obsahuje srovnávací písemné práce v 5. a 9. ročníku. Společně vyhodnocované vlastní písemné práce na prvním stupni ukazují rozdíly v paralelních třídách. Pro korelaci výsledků používá vedení školy externí hodnocení ve spolupráci se školami z blízkého okolí. Regionální srovnávací práce v 5. ročníku pomáhají korigovat náročnost učiva. Pozornost se věnuje i žákům talentovaným. Pravidelně se účastní s úspěchem okresních kol olympiád z konverzace z cizích jazyků, matematiky, dějepisu, biologie, českého jazyka a recitační soutěže. Do víceletých gymnázií odchází každoročně z 5. ročníku minimální počet žáků v průměru 3 %.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Škola naplňuje učební plány vzdělávacích programů podle schválených učebních dokumentů. Rozhodnutí ředitelky o právech a povinnostech v oblasti státní správy podporující rovné příležitosti ve vzdělávání, zápisy z komisionálních zkoušek jsou v souladu s platnými předpisy. Sestavený rozvrh hodin a přestávek je ve shodě s příslušnými ustanoveními obecně závazných právních předpisů. Využití disponibilních hodin a zaměření volitelných a nepovinných předmětů koresponduje se strategií školy i profilem ŠVP. Podporuje rozvoj funkčních gramotností a úspěšnosti žáků. Úplná školní matrika je vedena duplicitně, v písemné a v elektronické podobě. Školní řád (ŠŘ) neobsahuje podrobnosti k výkonu práv zákonných zástupců žáka a nebyl aktualizován ve znění pozdějších předpisů.

Koncepce rozvoje školy v letech 2006-2012 uvádí v záměrech oblasti vzdělávání (netradiční výukové metody, rozvoj klíčových kompetencí, podpora výuky cizích jazyků, zajištění podpory žáků se SVP), které jsou převážně realizovány. *Plán práce* s hospitačním harmonogramem uvádí určené cíle a obsahy hospitací a kontrol i s průběžným plněním a zjištěnými závadami. Pedagogická rada a metodická uskupení tvoří účelné poradní orgány ředitelky. V zápisech z jejich jednání zpravidla chybí opatření k odstranění zjištěných nedostatků. Metodické sdružení a předmětové komise řeší zejména organizační záležitosti a sjednocování klasifikace, v menší míře se zabývají metodami vyučování.

Vedení školy průběžně sleduje personální rizika. Pedagogický sbor tvoří 32 vyučujících, tři z nich nesplňují podmínky odborné kvalifikace. Věkový průměr sboru dosahuje 46 let. Výuka cizích jazyků je zajištěna převážně kvalifikovaně. Specializační studium získala výchovná poradkyně, koordinátor ICT i EVVO, chybí metodičce prevence SPJ. Jedna pedagogická pracovnice absolvovala kurz pro logopedii. Škola nemá speciálního pedagoga ani psychologa, využívá služeb ŠPZ. Ředitelka dokončila funkční studium pro oblasti řízení školy, zástupkyně pro druhý stupeň studium pro vedoucí pedagogické pracovníky. Další vzdělávání pedagogických pracovníků má stanoveny priority v souladu s požadavky ŠVP (cizí jazyky a SPJ). Málo účinná je pomoc začínajícím a nekvalifikovaným učitelům jejíž forma není písemně stanovena, činnost vykonávají pověřeni zkušení učitelé.

Do velmi dobré úrovně materiálních podmínek se promítá smysluplná koncepční práce vedení školy, dobré vztahy se zřizovatelem a aktivní přístup zaměstnanců školy (výtvarná úroveň, údržba prostor, aktivity v oblasti projektové činnosti). Nadstandardně je škola vybavena počítačovou a další technikou pro žáky. Vysokou užitnou úroveň má další prostorové a materiální vybavení (zázemí pro tělesnou výchovu, velmi pěkná školní zahrada, školní dílna, odborné pracovny). O dílčích rezervách vedení školy ví, stanovuje priority a postupně je řeší (bezbariérový přístup, vznik dalších odborných pracoven, obnova školního nábytku apod.). Pozitivem je většinou efektivní využívání stávajících podmínek. Nadprůměrné materiální podmínky umožňují bezproblémově realizovat ŠVP.

Ve škole je vytvořeno poměrně bezpečné a čisté prostředí. Během pobytu ČŠI ve škole byl nad žáky vykonáván dohled dle rozpisu. Oblast bezpečnosti a ochrany zdraví (BOZ) má oporu ve zpracované dokumentaci. Zaměstnanci jsou pravidelně proškoleni a žáci jsou prokazatelně seznamováni se ŠŘ, BOZ i zásadami první pomoci. Pozornost je věnována realizaci ozdravných opatření. Míra evidovaných úrazů se nemění, činí průměrně 15 úrazů za školní rok. Převažují úrazy vzniklé v souvislosti s výukou tělesné výchovy. Drobné nedostatky (neprovedení dodatečného seznámení žáků se ŠŘ, kniha úrazů vedená na

nevyhovujících formulářích) byly odstraněny v průběhu inspekce. Dle vyjádření vedení školy, jsou další drobné závady (opadávající omítka na budově v ulici Komenského, neupevněné koberce a plechy pod akumulací kamny) ve fázi odstraňování.

Poskytnuté finanční prostředky ze státního rozpočtu umožňují činnost školy, jejich podíl na celkových výdajích dosahoval v průměru 74 %. Prostředky z rozvojových programů MŠMT použila škola na odměňování zaměstnanců školy, kompenzační pomůcky, vybavení žáků 1. ročníků a podporu čtenářské gramotnosti. Středočeský kraj se podílel na projektech na podporu sportu a volného času. Z grantu Evropské hospodářské podpory a norského finančního mechanismu škola získala nádoby na třídění odpadů. Sponzoři škole přispěli peněžními a věcnými dary na kulturní akce pro žáky, učební pomůcky a vybavení. Sdružení rodičů, přátel a dětí školy (SRPDS) finančně podporuje kulturní a sportovní akce. Příspěvek zřizovatele se používá hlavně na provoz a drobné opravy, podílí se na pořízení učebních pomůcek, vybavení školy, na úhradu seminářů a na náklady služeb spojených s činností školy. Z důvodu nedostatků finančních prostředků, které vedení školy vnímá jako riziko, částečně kryje i mzdové prostředky provozních zaměstnanců. Úplata za poskytování školských služeb pokrývá zcela vlastní režijní náklady, doplňková činnost (stravování, pronájem) vylepšuje rozpočet.

Vedení školy úzce spolupracuje s rodiči, se zřizovatelem, s výborem SRPDS a se školskou radou. Kooperace se zřizovatelem má velmi dobrou úroveň, především veřejná prezentace školy na společných akcích. Konzultace pro rodiče a zprovoznění nového informačního systému tzv. *elektronické žákovské knížky* zlepšuje vzájemnou informovanost mezi školou a rodičovskou veřejností. Jednání *Rady žáků* a schránka důvěry mají pro ředitelku zpětnovazební charakter. Místní organizace (Pomoc o. s., SDH, Junák, Sokol, FK) pomáhají rozšiřovat nabídku mimoškolní činnosti a recipročně využívají prostory školy. Ekologická organizace *Ekodomov* se podílí na projektu „*Odpad z nebe nespád*“. Důležitá je součinnost se místními školami na společných aktivitách.

Závěry, celkové hodnocení školy

Vzdělávání probíhá v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení.

Škola systematicky umožňuje žákům rovný přístup ke vzdělávání.

Realizovaný ŠVP ZV je v souladu se zásadami a cíli školského zákona a Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Školní řád potřebuje aktualizaci.

Vedení školy podporuje odborný i metodický růst učitelů a vytváří pro to potřebné podmínky.

Prostředí školy tvoří dobré motivační, materiální a bezpečné zázemí k realizaci ŠVP.

Realizování dalších mimoškolních činností a aktivit přispívá k rozvoji klíčových kompetencí a podporuje úspěšný přechod žáků na vyšší stupeň vzdělávání.

Podpora rozvoje osobnosti žáků má běžnou úroveň.

Vedení školy na podporu činnosti využívá další zdroje mimo státní rozpočet a příspěvek zřizovatele formou řady grantů a projektů. Škola čerpá hospodárně a v souladu s účelem poskytnutí finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu.

Patrný byl posun především v oslabování role vnější motivace (prostřednictvím známek) na úkor vlastních hodnocení a ve zlepšení názornosti výuky.

Od poslední inspekce došlo ve srovnatelných oblastech ke zlepšení.

Česká školní inspekce (ČŠI) v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona ve lhůtě do 10 dnů požaduje zaslání oznámení o přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků ve školním řádu. Oznámení zašlete na adresu ČŠI případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu Středočeského inspektorátu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

ČŠI v souladu s § 11 písm. f) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, ve lhůtě do 30. června 2011, požaduje podání písemné zprávy o odstranění zjištěných nedostatků. Zprávu zašlete na adresu ČŠI Benešov, Černoleská 1997, 256 15 Benešov, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu Středočeského inspektorátu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy ČŠI, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu ČŠI Benešov, Černoleská 1997 případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu Středočeského inspektorátu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole, jíž se týká, a ve Středočeském inspektorátu ČŠI.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Benešově dne 4. května 2011

(razítko)

Mgr. Václav Zemek, školní inspektor

V. Zemek v. r.

RNDr. Antonín Smrž, školní inspektor

A. Smrž v. r.

Mgr. Karel Kumstýř, školní inspektor

Kumstýř v. r.

Mgr. Martin Krupa, školní inspektor

Martin Krupa v. r.

Ing. Hana Borůvková, kontrolní pracovnice

H. Borůvková v. r.

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Uhlířských Janovicích dne 13. května 2011

(razítko)

Mgr. Dagmar Srbová, ředitelka školy

D. Srbová v. r.

Připomínky ředitelky školy

Připomínky nebyly podány.